

EESTI PUUETEGA INIMESTE KODA
ESTONIAN CHAMBER OF PEOPLE WITH DISABILITIES

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium

info@mkm.ee

Teie: 04.06.2026 nr 2-2/2017-1

Meie: 22.06.2026 nr 54

Eesti Puuetega Inimeste Koja tagasiside „Tööhõiveprogramm 2024–2029“ muutmise määruse eelnõule

Eesti Puuetega Inimeste Koda (EPIKoda) tänab võimaluse eest rääkida kaasa tööhõivet toetavate teenuste ajakohastamisel. Meie missioon on puuetega ja krooniliste haigustega inimeste elukvaliteedi ja ühiskonda kaasatuse tõstmine läbi tugeva huvikaitse. Lähtudes EPIKoja arengukavast aastateks 2025–2030, toetame muudatusi, mis vähendavad bürokraatiat ja halduskoormust ning muudavad süsteemi paindlikumaks, kuid seisame kindlalt selle eest, et haavatavamad sihtrühmad ei kaotaks kriitiliselt vajalikku tuge.

1. Mõistete muutmine ja ajakohastamine

Toetame uue termini „tervisepiiranguga inimene“ kasutuselevõttu varasema tervisest tuleneva takistuse ja pikaajalise haiguslehe alusel töötaja asemel.

2. Karjäärinõustamise teenuse kaasajastamine

Toetame karjäärinõustamise teenuse kaasajastamist ning soovitame senisest enam pöörata tähelepanu ka erinevate puudespetsiifiliste ja krooniliste haigustega inimeste vajadustele teenuse osutamisel. Teame, et Eesti Töötukassal on häid praktikaid puudespetsiifiliste nõustamisteenuste katsetamisel ja soovitame senisest enam pöörata erinevate inimeste vajadustele tähelepanu, et nõustamine oleks personaalsem ja mõjusam.

Toompuiestee 10, Tallinn 10137

registrikood 80014660

a/a EE10 0520 3058 4000 SEB pank

tel. 6616629

e-post: epikoda@epikoda.ee

Kodulehekülg: www.epikoda.ee

3. Kogemusnõustamise säilitamine ja kvaliteedi arendamine

EPIKoda ei toeta kogemusnõustamise kui eraldiseisva tööturuteenuse lõpetamist. Mõistame ja ei vaidlusta esile toodud murekohti – ebaühtlane kvaliteet, puudulik järelvalve ja kehvad kokkuvõtted on tõsised probleemid, kuid lahendus ei ole vajaliku teenuse kaotamine, vaid selle kvaliteedi parandamine. Teenuse sulgemise asemel tuleb luua selge kutsestandard või kompetentsiprofiil.

Kogemusnõustamine individuaalteenusena on kiire – inimene saab abi päevade, mitte kuude jooksul. Suunates inimest kogemusnõustamisele läbi sotsiaalse või tööalase rehabilitatsiooni, pikeneb ooteaeg vähemalt poolteist kuud. Vähenenud töövõimega inimene, kes on kriisis (näiteks äsja diagnoositud raske haiguse või saadud trauma tõttu), vajab tuge kohe. **Madal rakendusmäär on teavituse ja teadlikkuse, mitte vajaduse probleem.** Usume, et teenuse vähene kasutamine tuleneb sellest, et Eesti Töötukassa konsultandid ei pruugi olla teenusest piisavalt teadlikud ega suuna inimesi sinna, teenusepakkujad ei tohi ise kliente värvata ning info kodulehtedel on raskesti leitav. **Lahenduseks on parem teavitustöö ja suunamissüsteemi korrastamine, mitte teenuse kaotamine.**

Lisaks soovime välja tuua selle, et Eesti Töötukassa on aastaid rahastanud kogemusnõustajate baaskoolitusi. Inimesed on panustanud oma aega ja energiat, et panustada ühiskonda ning teiste sarnase tervisepiiranguga inimeste abistamisse. Teenuse lõpetamine tähendaks selle riikliku ja isikliku investeeringu mahakandmist.

4. Tervisepiiranguga inimese töötamise toetamine

Toetame teenuste koondamist üheks kompleksteenuseks. Samuti toetatud töölerakendamise teenuse laiendamist ka puuduva töövõimega inimestele. Nõustume, et tänane halduslepingute süsteem on keeruline, mis on ka peamine põhjus, miks tööandjad teenuseid vähe kasutavad – liigse bürokraatia tõttu jäetakse protsess sageli pooleli või ei alustatagi seda. **Ühtne teenus kiirendab menetlust ja aitab tagada, et lahendus ei jääks rakendamata pelgalt arusaamatu taotlusprotsessi tõttu.**

EPIKoda tunnustab ministriumit, et olete meie varasema tagasiside arvesse võtnud, mis puudutab hüvitise vahemikku (50–100% jääv paindlik mudel). See võimaldab vajaduspõhist lähenemist: keerukamad ja kulukamad kohandused saab rahastada kuni 100% ulatuses (mis on

vältimatu raskema erivajadusega inimeste puhul). **Samas ei olnud praegu eelnõust näha, et olete kaotanud töölepingu kestuse nõude. Oleme varasemalt väljendanud, et toetame seda muudatust täielikult. Tööelu on muutunud paindlikumaks ning lühiajalised või projektipõhised töösuhted ei tohi olla takistuseks vajalike kohanduste tegemisel.**

Tugiisikuga töötamise teenuse täpsustumise puhul peame väga heaks seda, ta võib osutada ka füüsilist kõrvalabi ja olla tugi ka tööle sisseelamisel, mida ta tänases õiguslikus raamistikus teha ei tohtinud. See muudatus loob selgema ja terviklikuma teenuse, mis vastab inimese vajadusele rohkem ning vähendab oluliselt nii tööandjate kui ka Eesti Töötukassa halduskoormust. Toetame, et tugiisikuga töötamise mahtu vähendati ka kuni 25% tööajale, kuid peame vältimatuks, et teenuses säiliks võimalus määrata erineva mahuga tuge, sealhulgas kuni 100% ulatuses tööajast. **Täna vajab umbes veerand teenuse kasutajatest tuge kogu tööaja vältel. Kuigi aja jooksul võib toe vajadus väheneda, on see esmasel tööle asumisel või kriisiperioodil vältimatult vajalik. Teenuse mahu lauseline piiramine tõrjuks need inimesed tööturult välja.**

Soovitame jätkuvalt laiendada tugiisikuteenust ning abivahendite ja töökoha kohandamist ka kutseõppuritele: Sarnaselt abivahenditele peab tugiisiku teenus olema kättesaadav pikal praktilisel (5–10 nädalat) olevatele kutseõppuritele. Praktika on nende jaoks sisuliselt töö ning toetavad kohandused on otsustava tähtsusega, et praktikakoht õnnestuks ja õpingud ei katkeks. **Tugiisiku puudumine on täna üks peamisi põhjuseid, miks erivajadusega noorte praktikad ja seeläbi ka õpingud katkestatakse.**

5. Sõidu- ja majutustoetuse muudatus

Toetame sõidu- ja majutustoetuse süsteemi sihipärasemaks ning paremini kooskõlla viimist toetuse tegeliku kasutusloogikaga, eelkõige sellega, et lõite sõidutoetuse erisused suurema toevajadusega sihtrühmadele, sh tervisepiiranguga inimestele.

6. Tööpraktika täpsustumine

Toetame teenuse täpsustamist, sest näeme, et muudatusega suurendatakse teenuse osutamise üle järelevalvet ning väheneb praktikantide võimalik ärakasutamine ja tööpraktika kvaliteeti. Samas soovime välja tuua, et näiteks tervisepiiranguga inimesele võib olla 2 kuuline tööpraktika liiga lühike. Näiteks intellektihäirega inimestel on täna võimalused tööhõives

osalemiseks kaitstud tingimustel väga piiratud (pikaajalise kaitstud töö teenuse lõppemise tõttu) ning seetõttu tulenevalt sihtgrupi eripärast teeme ettepaneku tööpraktika kestvuse pikendamiseks antud sihtgrupile kuni 6 kuud. Kuigi mõistame, et tööpraktika ja tugiisikuga töötamise osas on sarnaseid aspekte, siis soovitame seda ajapiirangut tervisepiiranguga inimeste puhul kaaluda. Toetame ka tööpraktika ajal makstava stipendiumi muudatust, sest see suurendab praktikandile makstavat toetust ning võimaldab pakkuda senisest suuremat ja õiglasemat hüvitist tööpraktikal osalemise eest.

EPIKoda toetab küll enamikku kavandatavatest muudatustest, mis aitavad muuta tööhõivet toetavad teenused selgemaks, paindlikumaks ja vähem bürokraatlikuks, aga samas **peame oluliseks, et muudatuste elluviimisel säiliks ja tugevneks toetus neile inimestele, kes seda kõige enam vajavad. Eelkõige rõhutame kogemusnõustamise teenuse säilitamise, tugiisikuteenuse piisava paindlikkuse, kutseõppurite parema toetamise ning tervisepiiranguga inimeste vajadustest lähtuva individuaalse lähenemise tähtsust. Usume, et hästi kujundatud teenused aitavad suurendada tervisepiiranguga inimeste osalemist tööturul, toetavad tööandjaid ning aitavad kaasa kaasavama ja õiglasema ühiskonna kujundamisele.** Täname võimaluse eest eelnõule tagasisidet anda ning oleme valmis vajadusel osalema edasistes aruteludes ja muudatuste väljatöötamises.

Lugupidamisega

(digitaalselt allkirjastatud)

Maarja Kraiss-Leosk

Tegevjuht

Maarika Maasikas-Tõkke

Maarika.maasikas-tokke@epikoda.ee

Huvikaitsenõunik